

ZOMBOR és VIDÉKE

P O L I T I K A I L A P.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166. szám, Falcione-féle házban.
Kiadóhivatal:
Óblát Károly könyvnyomdája, Kossuth- (fő-) utca.

Felélős szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 8 kr.
Neptantóknak: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Felhívás fúzióra.

A kormány felhivatalosai már bejelentik, hogy új provizoriumra kerül a sor. Beismerik, hogy ez az újabb törvénytelenység nagy veszedelem az uralkodó többségre; ezért nehogy baj származzék a dologból, felhívást intéznek a nemzeti párthoz, hogy egyesüljön a kormánypárttal a nehézségek leküzdésére. A Pester Loyd a többek között így ír:

„De miként fog a nemzeti párt viselkedni? Gazdasági elveiből az a felelet következhetik, hogy nem lehet ellene kifogása. Ez kiténik Apponyinak 1897. évi december 17-iki beszédéből is. A nemzeti párt vezére aligha kifogásolhatna egy olyan megoldást, a melyik Magyarország gazdasági önállóságát megóvjá, sőt azt egyenesen kifejezésre juttatja, de valójában nem jelenti a gazdasági különválást. Igaz, hogy Apponyi későbbi beszédében kijelentette, hogy az 1867. XII. t.-cz. 68. §-a értelmében, ha a végleges kiegyezés Ausztriával parlamenti uton meg nem köthető, csak a külön vámterület lehetőség és semmi más, ami ugyan nem zárná ki a vám- és kereskedelmi szerződést Ausztriával, de egy ilyen szerződés azon külföldi államok részéről, a melyekkel a legtöbb kedvezmény alapján szerződés viszonyban vagyunk, kétségtelenül bizonyos jogigényeket idézne elő. Minthogy pedig nem lehet Apponyinak az a szándéka, hogy Ausztriával való viszonyunkat a legtöbb kedvezményes államok kategóriájára redukáljuk, vagy hogy azokat a konzessziókat, a melyeket Ausztria és Magyarország kölcsönösen nyujtanának egymásnak, a külföldi államokra is kiterjessze; nem marad más választása, mint vagy a gazdasági különválás egyáltalán, tekintet nélkül arra, hogy lehetséges-e a kereskedelmi szerződés Ausztriával, vagy elfogadása egy olyan kibontakozási módnak, mely eleget tesz úgy az önállóság elvének,

mint az Ausztriával való gazdasági összeköttetésünk szükségének.“

A nemzeti párt azonban semmiféle egyesülésre és támogatásra nem lehet hajlandó.

A nem alkotmányosan kormányzott Ausztriával csak oly vám- és kereskedelmi szerződés köthető a törvény szerint, mely formailag is, tartalmilag is a nemzetközi jog körébe tartozik. A szövetséget tehát akár a szerződés aláírása alatt fenntartani annyit tesz, mint a külön-szuverenitás leple alatt államjogi egységet teremteni s ebbe örökre eltemetni Magyarországnak gazdasági önrendelkezési jogát. És hozzáteszem, hogy a tervezett szerződésnélküli ugynevezet önálló törvényhozási akció, mely csupán a reciprocitás reményén és feltevésén alapszik, először állandó szabályozásnak nem mondható, másodsor oly állapotot teremtne, melyet rövid időre kényszerűségből tűrni lehet, de hosszabb időre tervezni azt annyi mint más államnak kegyelmétől függeszteni fel és így kompromittálni a szuverenitást.

Az állam a maga szuverenitását más állammal szemben mindig korlátozhatja, de ekkor viszont az ennek megfelelő reciprocitást ugyancsak nemzetközi instrumentummal kell biztosítani a másik állam részéről is. A lekötöttség az egyik részen, és e lekötöttség nem léte a másik részen nemcsak veszedelmes, de elvileg oly inferioritást alkot a magát lekötő államra nézve, mely a szuverenitás integritásába ütközik.

A megoldásnak tehát egyedüli módja a vám- és kereskedelmi szerződés, mely csak nemzetközi alapon létezhetik. Ennek a szerződésnek tartalma kiterjedhet mindenre, még a vámmentességet is biztosíthatja; csak egyre nem terjedhet ki: nem szabad egységes vámterületet teremteni. Nem szabad azért, mert ez vámszövetség, a mit létesíteni a nem alkotmányos Ausztriával nem sza-

bad, még egy új elkeresztelési fari-zuszkodásával sem.

De hiszen úgy látszik, készen vannak az alkuval Magyarország alkotmányának a bőrére. A kérdés még csak az, hogy a régi vámszövetség, vagy az egyezmény emeltessék-e Magyarországon törvénynyé. Ez a kérdés, úgy látszik, a kvótával függ össze s a király utasításából e kettő fölött fog most Budapesten folyani a két miniszterelnök között az egyezkedés.

A fődolog már el van döntve. Egyoldalú lesz Magyarország részéről a törvényhozási akció. Így létesítik az egységes vámterületet a kiegyezési törvény gunyára és elérlik a provizoriumot is más czéger alatt. Itt a nyitja annak, hogy miért nem akarják szerződésileg megkötni Ausztriát.

Mindez pedig voltaképpen azt jelenti hogy Magyarországon ez idő szerint nem az alkotmány, hanem az 1848-iki decemberi császári Patens uralkodik, mely, kimondja, hogy Magyarországot, mint legyőzött tartományt a gazdasági szuverenitás ősi jussa többé meg nem illeti.

Szinte megszegyenlítő visszapillantásokra terelheti a gondolkozó főket ez a jelenség. Mintha a magyar nemzetnek örökös protektorátus kellene, mintha a nemzet vérében volna a gyámoltalanság. Valóságos gúny ez a sokkal nagyobb Magyarországra nézve, ha keleti kis szomszédjait látja az önállóság terén fejlődni, izmosodni. A török vazallusok, rendkívül nagy elmaradottságukban, ha nem is birtak műveletlen népeikkel azonnal virágzó ipart és kereskedést teremteni, államgazdaságuk egyedüli tamaszát az önálló vámrendszer képezi. A kis Finland Oroszország gyomrában, csupán a külön vámterület alapján bír függetlenséggel.

Mi ugyan nem elégszünk meg az önállóság azon mértékével, melyet a külön vámterület nyujthat, de a köz-

jogi kiegyezés alap- és főrészeit sem akarhatjuk azon forradalmi uton oldani meg, amelyre osztrák szomszédaink a vámkérdés megoldása végett, fenyegetésük szerint rálépni készülnek. Mert mi egyéb az, mint a forradalmi ut, ha törvényeket akarják elgázolni, nem törvényes, hanem erőszakos módon.

De hát ilyen helyzetbe tíz évenként mindig bele eshetünk, ha csak ilyenkor a magyar államférfiak az elveiket sorban „szegre nem akasztják” ami most rajtuk mulik, mert bármennyire vádolják az osztrákok a szegény Bánlyt, ő „nem oka semminek”, hanem édesanyja, a vén Ausztria oka mindennek.

Azonban a mai helyzetről nem szólva is, egész erővel föl kell vetni a kérdést: hasznos-e, tanácsos-e egy fejlődni akaró, fejlődni képes nemzetre nézve, hogy még több évtizeden át ilyen kínos bizonytalanságban és ilyen lealázó gyámságban éljen, hiszen az ugyis a mostani hajlékony dereku magyar államférfiaktól függ, hogy a külön vámterület rendszerére helyezkedett Magyarország ezuttal milyen külön tarifaképzvényeket fog nyújtani az ő élethálóra elválatlan közjogi szövetségének, Ausztriának! Nem lesz abban egyelőre valami nagy köszönet, de legalább az örökösnek ígérkező válság állandó oka el lesz hártva és a becsület meg lesz mentve.

A dalárda aradi útja.

Már csütörtöki számunkban megemlékeztünk az Aradon megtartott országos dalverseny eredményéről, a melyben dalárdánk is részt vett s belőle nem a legdicőségesebben lépett ki, a meny-

nyiben csak dicséző oklevelet kapott: hanem más tekintetben bizony sokkal nagyobb eredményeket ért el az összegyűlt dalárdisták közül valamennyinél.

Az az ismert jó kedv, a vig kedély s a hölgyek szolgálatára mindig kész udvariasság, a melyben daláraink bővelkednek, hír szerint bizony oly annyira meghódította az aradi hölgyeket, hogy bármerre jártak keltek, s a mint meglátták a kőzrag tollas fekete kalapot, mindenütt élénk ovációkban részesítették őket.

De nemcsak a hölgyeknél volt ily siker, hanem a férfiaknál is.

A dalárdát vezető alelnök Popovits Sebő bátyánk mindenkit lekötmi tudó vig kedélye s új barátság kötésre mindig hajlandó természete varázs erejüvé vált s ennek köszönhető, hogy egy dalárda sem üdvözölhetett annyi vendéget asztalánál, mint a zomboriak.

Csak hogy egy példát említsünk s ez egészen megvilágítja azon szíves és szeretetre méltó fogadtatást, a melyben bővelkedtek a mieink a többiek rovására. Midőn a versenyző dalegyletek zászló alatt a versenyterre felvonultak, egyetlen egyet sem éljeneztek meg csak a zomboriakat és pedig Bellovits az országos dalegylet karnagyának és Ábrányi Kornél a jury egyik tagjának kezdeményezésére.

Persze ez »exempla docet« elve szerint a zomboriakat különben is kedvelő aradiaknál visszhangra talált e kitüntetés.

Még csak néhány szóval akarok a verseny eredményére megjegyzést tenni s azután áttérek az útra, melyet szintén helyen valónak tartok dióhéjban közölni, miután daláraink is részt vettek s így az bennünket közelebből érdekel.

Az elért siker mint fennebb is mondtam, nem ugyan a legnagyobb, de ha számba vesszük azt, hogy 20 daláregylet versenyzett s hogy ezek kivétel nélkül mind olyan készültséget és szorgalmat előtűlő énekekkel léptek a verseny porondjára, hogy a dalszövetség elnöke — ki egyszerűen elnöke

a jurynek is — szavaival élve még ily magas niveaujú verseny a dalszövetség 31 éves fennállása óta nem volt, s ha tekintetbe vesszük hogy az ország legelső dalegyesületei léptek versenyre, akkor bizony nem kis dolog, a dicséző oklevél sem s nem is említve még a darab nehézségeit, a melylyel dalárdánk versenyzett s hogy e nehéz darabbal oly szépen megküzdött.

De mindennek daczára dalárdánk még sem jutott arra a megérdemelt helyre, a melyre éneke után kellett volna.

Ennek okát pedig azon korrupciónban kell keresnünk, a mely elég sajnálatra — a juriban gyökert vert

S itt e szavaink nem azon kis dák panasza hangjai, a ki azt hiszi, hogy profszorai igazságtalanul qualificáltak, hanem a jogos felháborodás a jury részre hajlósága iránt és azon mely sajnálatnak kifejezői, a mely megszólal a korrupciónak e helyen gyökere verése felett.

Pedig nagyon kár, hogy a dalszövetség vezetősége nem ügyel arra, hogy itt tért ne szoríthasson e társadalmi léreg, mert ez megölné azon ideális eszméknek, a mely egyedüli kapocs a szövetség fenntartására és fennmaradására. Talán sehoh sincs nagyobb szükség az ideális eszmék ápolására és fenntartására mint ép a dalszövetségben, hogy az egyesület fennmaradjon, mert hisz az egyesület egyedüli célja az ideális világot a dal művészetével ápolni, ezért küzd, ezért fárad, hogy azt elérhesse. Nos ha ez nem úgy történik, akkor a következménye az lesz, hogy ha látják a szövetség tagjai, hogy maga a vezetőség az, a mely eltér a kitűzött utiránytól s az önzés és érdeket szolgálja, akkor minék küzdenek és fáradjanak, hisz a célt el nem érhetik, mert a nehézségeket leküzdött út után a végpont előtt ép akkor bukkannak oly akadályra a honnan támogatást kellene kapniok.

Igy tehát az alap felforgatója ép az, a kinek azt építeni és szilárdáá kellene tenni.

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA.

Bordal.

Ide! Ide! Vig ezimborák.
Igyuk meg a gazda borát.
Bolond az, a ki most bucsul . . .
Jobb kedvünk lesz majd bortúl.

Félre hú most, félre bánok
Keresd máshol a tanýádat.

El! Most köztünk úgy sincs helyed,
Próbáld . . . máshol tán felleled.

Bor. barátság és szerelem
Ez kell nekünk, ez kell nekem
Ez éltet,—e szentháromság,
Csakis e, mi jó kedvet ad.

Ne törődjünk a haraggal
Mít a gazda azért forral,
Hogy megisszuk a sok borát.
Ide! Igyunk vig ezimborák.

* * *

A Gesziráh-kert és kastély.*)

Irta: Vértesy Károly.

— Három világérsz főrajának találkája. — Nehéz bejutás. — Pálmafasor. — datolya pálmafáról. — A sziget kertje. — Sziklabarlang. — Alkirályi kastély.
— Az ur Keleten is ur. —

A Nilus két ága kedvesként öleli át ezt a tenyészdus szép kertet, melyben az afrikai, ázsiai és európai Flóra találkát adva egymásnak, teljes színpompát ülnek. Mint az arany a zölden fénylő smaragd követ körülfoglalja: úgy fogja körül az alkony által megaranyozott Nilus vize ezt a pompás zöld szigetet, melyben millió virág-harangosa vígan csilingel a legkisebb szellőre, mely a kairoiak Margitszigete, mely körül tőrékeny, libbenő lélekvesztőn ábrándos csolnakázás eskik. Ezuttal is sok kis csolnak és legkisebb bordás gőzhajó fürdött a hullám fodraiban. Jobbra-balra ringa tánczolnak a habok hátán. Millió gyémánttá tördelték a vizet. A duzzadó vitorlába belefeküdt a legkisebb szellő is. Állami tulajdon a kert és a kastély: az alkirály három-

*) Munkatvány Vértesy Károlynak „Kelet ég alatt” Egyiptomban” című. Franklin Társulatnál Budapestben szeptember hóban megjelenő Illusztrált utirajzaiból.

hölgyének is gyakrabbi tartózkodási helye lévén, nehéz az abba való bejutás. Különféle zonák sok szép virága van benne. Éjjelnappal őrt álló szerencsen katonák veszik azokat körül: sárkányokként őrzik a bejáratokat, melyeket kívánsé turisták tatanak megszálva, tépelt reményekkel — a bejáratásra nézve. A sziget útja már maga is szép, átvonul a 400 méter hosszú nagy Nilushidon. Mikor itt is, ott is nehézségeket gördítettek élénk a bojuthatásra nézve, akkor ismét csak a baksishoz folyamodtunk, mely Keleten gyakran nagy akadályokat is képes legyőzni, lévén az nemcsak borralvaló, de megvesztegetés, cszköz is. Tapasztalhattuk a Keleten többször, hogy a szűkfizetésű tisztviselők államszolgák lelkiismerete olyan arányban tág, a milyen mértékben nem kapják ki a zsoldjukat, vagy ha kapják is, kicsiny az. Hamar kiismertük magunkat, nem álltunk szemben rendkívüli körülménnyel. Egy őrtálló katonának, szentekete legénykének a markát jól meglömködtük. Soha sem láttam összehuzott komor arczót ilyen hamar kiderülni, vidámságtól olyan szélesre

S hogy csakugyan e társadalmi betegségre rá ragadt a jury tagjaira is, nem elég bizonyítéka-e az, hogy egyik művész s országihírű zeneköltő tagja kénytelen volt a bírálati tárgyalások alatt a tanácskozást ott hagyni, mert ilyen döntésbe bele menni nem akart?

Vagy még fényesebb bizonyítéka annak az, hogy a jury tagjainak megválasztása alkalmával e tagot ki akarták buktatni a bizottságból, s csakis a hozzá ragaszkodó s művészi talentumát elismerő dalárda képviselőinek köszönheti, hogy szótöbbséggel bejutott a bíráló bizottságba.

Nos, mért akarták hát mellőzni ez országihírű zenészt, kit különben már ők is kitüntettek, ha titkos jellege alatt adta be műveit? Azért, mert több egyesület lépett fel darabjával s így mint darabjainak egyedüli hivatott megbírójánál atól tartottak, hogy a már Budapesten megállapított verseny eredmények ellen esetleg tiltakozni fog, a mint azt meg is cselekedte.

Sokat, de nagyon sokat lehetne még felhozni, a mi még jobban meggyőzné olvasóinkat állításaink igazságáról, a melyet itt azonban csak azért mellőzök, nehogy a terrorizmus és bujtogatás vádjával illeszenek bennünket.

Nem vagyok ugyan hivatott a jury határozatát felülbírálni, hanem csak elmondom mégis véleményemet a díjakat nyert dalárdák énekéről úgy, a mint azt az én laikus füllem dictálja s azon két úri ember — mindkettő karmester — kritikájával megtoldva, akik velem egy páholyban ültek.

Megjegyzem, hogy e két karnagy egyike sem vezetett versenyre egyesületet, csak mint képviselő vett részt az ünnepélyen s így bírálatok ment a részrehajláságtól.

Az első díjat a kassai dalárda nyerte el, holott a negyediket sem szabad lett volna neki odaitélni, ha össze hasonlítjuk a többi dalárda énekével, s ha a kötött és szabadon választott darabok előadását összeadva mérlegeljük az ének értéket.

Mert a mellett, hogy a kötött versenynél absolute semmiféle eredeti felfogást nem tanusítottak, még oly hibába estek, a mely meg nem bocsátható. Rosszul intonáltak s a darab végén oly annyira felmásztlak, hogy az utolsó két ütenyt már a tenorjuk nem volt képes énekelni, minek következménye az lett, hogy elveszlvén a vezetést az üteny ingadozott, ehhez járul még a tenor erőlködése, amely egész neveltségessé tette a darabot nyikkanásaival. Igaz másnap gyönyörű előadást produkáltak, de semmi esetre sem javítható ezáltal ki az első napi, mert az oly szarvas hiba volt, a melyért a professor könyörtelenül secundát jegyez tovább nem is halgatva a darabot. Ereztek is baklövésüket, mert iparkodtak a pezsgős üvegekkel helyre ütni.

A gánzgyári dalárda szépen énekelt, de semmi esetre sem úgy mint a »Törekvés« — III díjat kapta — mert ez kitünő plasticitás és praecizitás tekintében mi kívánni valót sem hagyott hátra.

Szegedi dalárdáról II. díj-még csak meg sem emlékezünk, ütenyeik mindenütt ingadoztak, színezés absolut nem volt, pianoik nincsenek s crescendokat csak betűi után tudják olvasni, de alkalmazni nem.

A nyíregyházi dalárda szépen s praecis énekelt. De ha összehasonlítjuk a többivel, bizony egy-kettő háta megett kellene neki állani.

A debreczeni munkás dalegylet bizonyára Ábrányi darabjával jutott az 5-ik helyre, ki ekkor jubilált. Különben a jury ítélete alként hangzott, hogy miután ezek munkás emberek s így sokkal nagyobb munkába és erőfeszítésbe kerül, mint más egyesületeknek s ezért részesíti díjba. Erre az a feleletem, ha valaki nem tartja magát elég erősnek versenyre énekelni, hát a méltányosságra ne apelláljon s ez nem is ok arra, hogy más elől a megérdemelt jutalmat ezen indoklással el húzza.

Itt volna még egy szerény megjegyzésem. 1896-ban Budapesten meg-

tartott országos dalünnepély alkalmával a zombori dalárda ugyancsak Horváth Ákos dr. »Késő vágy« cz. darabjával lépett a küzdőterre. Akkor ugyanez a jury azt mondá, hogy ez nem verseny darab, ezzel versenyezni nem lehet. A debreczeni munkás dalegylet most e darabtal díjat nyert 20 dalárda közül. Nos mi ez? Vagy a jury akkor nem tudta mit mond, vagy most? De mindenesetre eléggé jellemző. Mert ez nemcsak hogy elismerése a darab szépségének és művészi értékének, hanem bizonyítéka azon korrupciónak, a melyről e cikk elején bővebben megemlékeztünk.

Még csak egy két szót a többi dalárdákról.

Szerény nézetem s a versenyt hallgató több tudós muzikus véleménye szerint a »szathmári« dalárda énekelt leszzebben s szolgált legjobban az I. díjra. Szép, biztos intonációjuk mellett kitünő plasticitás és praecizitás jellemzi énekeiket, gyönyörű pianoik és crescendo vikép oly biztos és művészi mint a dörgő forteik.

Nemkülönböztetve a Hódmezővásárhelyieké is, mindazonáltal az átmeneteknél nem mutattak oly művésziességet mint az előbbiek.

Szépen énekelt a kecskeméti városi dalárda is, csak hogy énektükben bizonyos monotonág volt észlelhető, a mennyiben a kötött darabban néhol előforduló gyorsabb ütenyt nem a kellő tüzzel és hővel adták elő. De ez semmiestre sem oly hiba, hogy díjban ne kellett volna részesülni.

Ujvideki szintén kifogástalanul énekelt e a kötött darabot, sokkal szebben adták elő mint a Kassaiak. S ha meg tessük azt, hogy mint mondják kilépnek az országos dalszépségségiől — bizony csak gratulálhatnánk neki, hogy magukkal paczkázni nem engednek, mert bizony rászolgáltak énektükkel oklevélre, sőt egy pár díjat nyert előtt még a díjra is.

A mi dalárdánkról nem szölok mert rokonságban vagyok vele, de hogy az

terülni, mint ennél a fehér rubában bujtatott sötétképu arab katonánál. Mosolyban furdott az egész arca, szétolvadt. Nagyon meglehetett velünk elégedve ő hozzájuthatósága, mert kedvünkért elhagyta az őrielyét is, hogy annál jobban utba igazíthasson. Egyesített erővel az utazáson is többre mehetünk.

Híd mellett a Nilus parton, ritka szép és magas datolya-pálmafák kettős hosszú sora húzódik. Ritka helyen lehet teljesen kinőtt pálmakból ilyen szép fasort látni. Elhoztam jó fényképét is, s ha itthon rá nézek örömem a ráemlékezés. Láttam már e képet színezve is, mikor a tűnő nap bíbor fényében ég a táj. Ismétlem nagyon szép kép, így is de mint minden, legszebb mégis a természetben. Elfeledtem már sok szépet a látottakból, de ezt a hosszú szép pálmafasort az ezt világitásában, — azt hiszem, hogy nem fogom elfelejteni sohasem. Arról is megjegyzöttem, hogy az egyiptomi képek színezése nem tulzolt.

Álla podjunk meg kissé a datolya-pálmafánál, Kelet jellegzetes növényénél. Az északi földgömb déli tartományainak legszebb

növénye ez, — azt hiszem nem csak az én szememben. Karsztú, magas, méltóságteljes, koronás. Ha költő volnék azt is mondanám róla, hogy diadémes kaezér királyné. Olyan magasan hordja bozontos szép fejét, mint-ha csak filozófiai szépségével lenézní akarná lörpülni, kevésbé ékes lársáit, kevésbé formás rokonait. Láttam én már Rómában is egyes szép. Kelet országaira emlékeztető, szálas pálmafapédányokat a szebb kertekben: Nizában is pálmafák szegélyezik a tengerpartot: a Földközi tenger északi partvidékeim akármennyi pálmafát is ringat a szél, de ezek gyümölcsei nem érnék és nem válnak olyan 40—70 láb magas sudarasakká, oszlopokká, mint ugyanennek a tengernek déli partvidékén, az egyenlítőig. Ott elvész egészen. Nem szereti a nagyon hideget, sem a forró meleget. Ez az ő természet, mely őt bizonyos szépségi fokokhoz köti, hogy díszítse a termőföldet, szakítsa meg a puszták egyhanguságát. Tavaszidő elközeledtével, inkább bokrétságodik mint virágzik ez a pompás virágfa gyümölcsfa, melyet Isten jókedvében teremtett s ajándékozott az ember-

nek hogy édesítse meg a szája ízét annak a jó gyümölcseivel, ha az életben nincs valami a szájaizére. — Nevezetes ritkaság az is a pálmafánál, hogy a pálmatorzsek között külön vannak a hímek, külön a nők, és így mesterséggel jár a megtermékenyítésük. Fölnyítják a nőpálmavirág bimbóit egy alkalmas pálezikával s belelntik a hímipálma virágának hímiporat. Nem sok kell ebből a magból. Egy hímipálma virágával száz nőpálmát lehet megtermékenyíteni. Csak ebben az egy dologban szorul a páma emberkézre, a miért bőven osztja — szeptemberben — gyümölcsadását s anélkül hogy öntöznek, száraz homokos talajban él száz évig. És ha azt kérdeznék, ki mászik fel a sudaras és érdes magas pálmafára, hogy rajta a farságos, munkát elvégezze: ismét csak az volna a feleletem, ki más mint a szegény felláh, Egyiptom elgyötört életű paraszta és napszámosa. A páma, az első kenyérnövénye. A legkisebb szél is lengeti a páma leveleit. Szébb ez mint a nyárfalevél rezgő játéka. Törzse jó épületfát szolgáltat. Ágaival házat tódnek, butort csinálnak,

éneklo megérzi az ének alatt vajjon jól megy-e az, az bizonyos s én pedig úgy éreztem hogy kifogástalanul, szépen ment.

A többi dalárdák is meglehetősen szép készütséget mutattak.

Most már áttérek az utra röviden.

Mult pénteken reggeli gyorsvonattal indultak el daláraink, néhány kedves és szeretetreméltó hölgy tag által kísérvé. Ott láttuk a hölgyek közt Rác Sománé és Trencsényi Károlyné, Baumann Nándorné és Rác Soma sógor-nőjét Tücherernét. A lányok között látjuk Baumann Arankát, e bájos szépséget, a kedves és kitünő tánczos Popovics Mariskát, a szellemes és kitünő társalgó Bodnár Iluskát, a főgym. igazgató leányát, a folyton vigkedélyű Milcsinszky Emmát. — Természetes hogy a különben egyhangú út a lehető legkellemesebben telt el. Szegeden keresztül — hol ebéd volt — az Arad Csanádi vasutal este 7 órakerkeztek Aradra, hol az aradi dalos egyesület fogadta üdvözlő énekével. A hivatalos diction elhangzása után megkezdődött a 4—500 dalárdistából álló sereg bevonulása katona zenekar kíséretével. Ezután az elszállásolás következett s este 8 órakerkerkedési estély lett volna, a melyet az eső szétvert s így mindenki ott ismerkedett ahol akart, s a hova az eső menekülni kényszerítette.

Másnap összpróba volt reggel, melynek utána a közgyűlés tartatott meg, hol egyebek közt a jury megválasztása történt. Vés a zászlók megkoszoruzása koszorú lányok által.

Délután lett volna a költött verseny a melyet az eső miatt elhalasztottak másnapra. Este dalárdánk koszorú lányoknak szép szerenádott adott. Vasárnap reggel ismét összpróba, d. u. 4 óraker verseny. Este a városligetben közvacsora, hol Arad városa vendégelte meg a dalárokat. Hogy

kosarat, széket kalitkát fonnak, szóval minden legkisebb részecskéjét haszonra fordilják. Rostjából gyékényt, kötelet fonnak. Nem hiába mondta, azért Mohamed a pálmáról: „Tiszteletetek a pálmát, . . . mely a pusztá köves talajából nektek élelmetek gazdag forrását nyitja meg“: Van egy másik jó mondás is Keleten a pálmáról: „A pámla a pusztá tevéje, és a tevé a pusztá pámlája.“ Bün volna Keleten a pálmát megsérteni, annyira megbecsülik Istennek ezt az ajándékát.

Nem volt a légnek legkisebb rezgése sem, mozdulatlanok voltak, a széles, vastag, csingó gömbölyűen hajló pálmalevelek, melyek egymás fölé hajoltak. Nagy tobozokban volt rajtuk elég gyümölcs. Mintha csak egy óriás arányú képet néztem volna, nem vehettem le róla a tekintetemet, mert minden pontról más és más szépséget fedezhettem fel. A pálmák koronáinak az árnyéka, a vastag törzsek sötét másai is, a Nilus vízében fürödtek. Sajnáltam, hogy időnként a nilusi gőzösök kerekének habtorlasztása a porrá morzsoló hullékot el-elmosták a gyönyörű árnyékképeket.

(Végső kör.)

mily nagyszámu közönség velt részt a a vacsorán, legjobban bizonyítja az elfogyasztott étkek és italok mennyisége, mely szerint 20 hectoliter sör, 15 hectoliter bor és 6 métermázsa husnemű fogyott el.

Másnap d. e. a szabadon választott verseny, délután összkar Ábrányi jubileumával összekötve.

Este bál, mely kitünően sikerült.

Másnap az az kedden rekesztették be a közgyűlést s ekkor hirdették ki e diszeredményt.

Szerdán osztottak szét az egyesületek haza felé, csak kevés része maradt ott a kirándulásokra.

Tanügy.

A szülők figyelmébe.

A zombori róm kath. elemi iskolánál az iskolai év jövő szeptember hó 5-én fél nyolcz óraker tartandó ünnepeles „Veni Sancte“ után fogván kezdetét venni, van szerencsem a zombori róm. kath. iskolaszék által május 18 án tartott gyűlésből köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) Beiratkozás. A Zombor városi róm. kath. mindkét nemű népiskolákban — úgy a felső népiskola I-ső és II-ik leányosztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre szeptember hó 1., 2. és 3-ik napjain reggeli 9 óráról 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével, vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirandó lesz. Ezen beiratkozás alkalmával az 1891. évi 43. t. cz. 10 §-a értelmében az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap részére minden népoktatási tanintézetbe járó tanköteles gyermek után az illető tanító kezébe fejenként 15 krnyi hozzájárulási díj fizetendő le, (eme kötelezettség alól csupán a zárdaiskolába járó növendékek vétettek ki.) Ugyancsak ezen alkalommal minden tanuló a „népiszkolai rendszabályzat és értesítő“-re 5 krt, az iskolai év folyamán elfogyasztandó téntra fejében pedig 10 krt tartozik fizetni. Az első osztályba csak oly tanulók vétettek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt az illető tanító előtti születési bizonyítvánnyal igazolják. (Emez igazolványok a lelkesbí hivatal által augusztus 31. szeptember 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9—12 óráig díjtalanul állítanak ki. A beiratások az iskola-igazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközözendők.

A központi fiu- és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, úgy a szelencei városrészből a sztapári ut végéig a „Tigris“ vendéglőn tul egész az özeveg Csihásné urnő házáig, azután a „Fehér galamb“ koromszatól a polgári kaszinóig és ezen saraktól az apatini ut baloldalán levő sarokházakban, végül az Apolló, Árpád, barát-, madár-, liszt-, orgona- és kalap-utcákban lakó első és második osztályu, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. és hlvét vagy evangélikus vallásu tanulók feltétlenül: — más vallásfelekezeti helybeli, vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok telmagnysága megengedi. A szelencei városrész fentjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani I-ső és II-ik osztályu tanköteles a szelencei iskolába, a bánáti városrészben lakók pedig a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) Tandij. Az összes népiskolákban (ide értve az apácák vezetőse alatt két

első leányosztályt is) azon róm. kath. és protestáns gyermekek nézve, kiknek szüli, vagy ezek nem létében gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területén lakknak és személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik, vagy a közös hadsereg, honvédség és esendőrség tényleges illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az oktatás ingyenes; ellenben a vidékiek tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli görög keleti és izraelita vallásu tanulók után a népiszkola 6 osztályában egyenkint 10 frnyi évi tandij — és pedig szept. 1-én és febr. 1-én 5-öt frnyi alflétes részletekben — fizetendő a kath. iskolaszéki pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. — A felső népiszkola I-ső és II-ik leányosztályába iratkozók gör. kel. és izr. vallásu tanulók 20 frnyi évi tandiját fizetnek; és pedig szept. elején és febr. 1-én 10-10 frtos előleges részletekben. — Azon növendékek, kik után a köteles tandij a jelzett napokban pontosan be nem fizetetik, az iskolából azonnal és feltétlenül eltávolítandók. Megjegyeztetk még, hogy, miután a gör. kel. és izr. vallásu tanulók feltételeken, vagyis csak azon esetben vétettek fel, ha ezt a tantermet nagysága megengedi; ennek következtében ezek beiratkozása csak szept. 5. és 6-ik napjain.

c) Óvoda az apácák vezetése alatt levő kisedovodába a rendelkezésre álló két ovodai terem nagysághoz képest első sorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nembeli gyermekek vétettek fel, szintén az iskola-igazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallásu vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisedovodába járó minden gyermek után havonkint előre 1 frnyi díj fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki az összegezve, az iskolapénztár kezelőjének nyugtával beszállítja. Azon gyermekek, kik után az ovodadíj évközben előre le nem fizetetik, az ovodából azonnal haza küldendők.

Ezen ovodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek az egyház-nővédség a zombori magyár nőegylet kérelmére ingyenhelyet engedélyezett. Ezek szüli szegénységüket a városi tanács által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután, a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mindkét nembeli gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — A zombori r. k. iskolaszék.

Hirek.

* **Pályázat.** A Bács-Bodrogh vármegyei közégi tanító egyesület központi választmánya a tulajdonát képező és kezelése alatt álló „Cairuzs Ferencé alapítványból a f. évi aug. hó 29-iki ülésében az I-ső 100 koronás ösztöndíjat folyósítani óhajtván, arra nyilvános pályázatot hirdet. Az alapítvány célja: „a vármegye területén működő tanítók vagy tanítónőknek polgári, közép esetleg felsőbb iskolát, tanítóképző intézetet vagy szakiskolát hallgató szorgalmas és jó magaviseletű gyermekeknek segélyezése.“ Felhivatnak az erre, igényt tartó szülők, hogy gyermekeiknek születési erkölcsi és az 1897/8. tanévről szóló iskolai — saját részükéről pedig illetékességi és vagyoni bélyegtelen bizonyítványokkal felszerelendő kérvényeiket a vármegyei közs. tanító egyesület elnökségéhez Bezdánba címezve legkésőbb f. évi aug. hó 25-éig terjesszék be. A pályázatban vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül bármely jellegű iskolánál működő vagy bármely tanító egyesület kötelékébe tartozó tanítók gyermekei és résztvehetnek.

* Bács-Bodrogh vármegye kettőszáz éves jubileuma. Az idei évben 300 éve annak, hogy Bács vármegye újraszerveztetett. I. Lipót király ugyanis 1698. október 16-án kelt oklevéllel nevezte ki Széchenyi Pál kalocsai érseket a megye főispánjává, tehát egyben, ez ügyre vonatkozó okiratok hiányában, ezen kinevezési diploma tekintendők a megye újjraalapítási okiratainak is. Cimerét és pecsétjét a vármegye csak a következő évben nyerte, közgyűléseinek, adóösszeírásainak első nyomaira is csak ez évben akadunk.

* Közgyűlés. Zombor, szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárnyak: 1. Szemző István és Wagemann Ignác kérvénye városi maradványok eladása iránt, 2. A közigazgatási bizottság felvívó jelentése, 3. Szabó Sándor városi alszámvévő kérvénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

* Pályázat. Zombor, szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az üresedésben levő 900 forint évi fizetéssel s 100 forint évi lakbérpótlékkal javadalmazott városi első alkapitányi állásra pályázatot hirdet. Felhívtnak az ezen állást elnyerni óhajtok, miszerint az 1898. I. t. c. ben előírt képességeket igazoló pályázati kérvényeiket folyó évi szeptember hó 15-ig dr. Vojnics István főispánhoz terjeszték be.

* A nagy bűz. Rémitő az a nagy bűz, amelyet a város árkaiban ebben a melegben terjesztenek. A Bajai utcának például azon a részén, amely a Zsivanovics-féle kert körül terül el, elajulás veszélye nélkül állg esik meg a séta. Így vagyunk a városban iszony sok helyével. Kérünk szigorú intézkedéseket.

* A zombori artézi kutakról. Ismeretes hogy a város a millenium emlékére négyartézi kutat furat. Ezeknek a kutaknak a furása tekintetében most érkeztek be az ajánlatok a városhoz. Zsigmondy 44 forintot kér méterenkint. Soós Samu 35 forintot, Tarcsay Imre 39 forint 80 krt, Bányász Mór 28 forintot. Ha már most ezeket az összegeket külön 250 méter átlagos hoszra megszorozzuk, akkor kijön az az összeg, amelybe egy-egy artézi kút kerül. A legdrágább ajánlat szerint 11,000 forintba jönne egy kút. Tekintve, hogy ez bizony horribilis összeg, alig számíthatunk arra, hogy az artézi kutak ügye egy hamar dűlőre fog jutni.

* A Latinovics-család levéltára. A megynkben létező családi levéltárak között úgy az oklevéltárak nagysága, mint történelmi jelentősége szerint egyaránt előkelő hely illeti meg a Latinovics család levéltárát. A becses történelmi adatokhoz azonban, melyek a levéltárban rejlenek, nem lehetett hozzáférni, mert a levéltár is, — mint a megyei családok iratgyűjteményei általában — eddig rendezetlenül hevert. A család azonban nemrég elhatározta, hogy a levéltárát rendezteti s hogy az iratok közérdekű részét a Nemzeti Múzeumnak, a megyei érdekű részét pedig Bács megye levéltárában fogja megőrzés végett elhelyezni.

* A római sáncok átkutatása. A múzeumok és könyvtárak országos bizottságának előterjesztésére a kultuszminiszter nagyobb összeget folyósított Téglás Gábor akadémiai tag és ismert régész részére abból a célból, hogy a bács megyei u. n. római sáncokat tanulmányozza. Téglás meg e nyár folyamán fog ellátogatni hozzánk s kutatásainak sikere érdekében egy társulatunkkal, mint a vármegye alispáni hivatalával érintkezésbe lépni. Reméljük, hogy kutatásai előbbre fogják vinni megyénk archeológiáját s épen azért érdekel nézzünk buvarlati elát.

* Tanítók hangversenye. Mult számunkban már megemlítettük, hogy e hó 22-én Ó-Becsén nagy tanító gyűlés lesz s az

erre vonatkozó meghívót közöltük is. Ugyanaznap este a vidéki vendégek tiszteletére hangverseny és táncvigalom lesz a lövölde helyiségében, a melyre a következő műsor küldött sőt: 1. »Sohajtás.« Szerző Gaál Ferenc 200 korona díjjal kitüntetett pályamű Szövege Bajza Józseftől. Közkívánatra másodikban előadja az ó-becsei polg. magyar dalkör. 2. »II. Résignation.« Op. 59. Cn. Dancla-tól. Hegedűn előadja: Klászik Lehel tanító úr. 3. »A zongorakíséretet játsza Siffer Antalné úrhölgy. 3. »Dal a dalról.« Koltemény, írta Csupor Gyula. Előadja: Osztrogonac Ferenc tanító úr. 4. »A hid.« Müdl Abt Ferenc-től. — »Ázra« müdl Rubinstein A. tól. Előadja: Horvath Boldizsar tanító úr. Zongorán kíséri Siffer Antalné úrhölgy. 5. »Muzajjelenet.« Előadja: Gondor Ferenc tanító úr. 6. »La belle seroe.« Nagy ábránd Löffler Richard-tól. Zongorán előadja: Siffer Antalné úrhölgy. 7. »Népdalok.« a) Megszóltat a kecskeméti . . . 1.) Volt nekem egy . . . zenekísérettel mellett előadja: Gondor Ferencné úrhölgy. 8. »Eredeti népdalok« Kossovits Józseftől. a) Jaj istenem . . . b) Melyik szebb . . . c) Fekete bor . . . Előadja az »ó-becsei polg. magyar dalkör.« — Előadás után tánc lesz.

* Az úvidéki artézi kút. Nagy és sok munka után sikerült végre minlen oldalról tisztázni az artézi kút vizének kérdését; miután úgy a miniszterium, mint Grittner az állam vasutak fővegyésze dr. Wartha Vincze egyetemi tanár urak véleményei leérkeztek és egyezően oda nyilatkoznak, hogy a víz ivási, főzési, gőzalkalmazási célokra és egyéb ipari célokra felette alkalmas. Emellett pedig meg tekintettel arra, hogy több jód van benne mint a lipkai vízben és ezenkívül úgy konyhasó mint alkáliak is szép mennyiségben vannak benne — gyógyfürdő céljaira is igen alkalmas. A város tanácsa most Mattoni híres fürdő és ásványvíz tulajdonossal tárgyalásokba bocsátkozik az iránt, hogy kitűnő vizünket kihasználhassunk. Polgártársaink már is nagyban használják a vizet és naponta átlag 300 egyén fürdik és vagy 120 család kizárólag e vizet használja a háztartásában.

* A táviradóról, mint madárpusztító. A »Természet« című lap ezzel a címmel a következő érdekes megfigyelést közli. »Az 1894 év szeptember 29-én Úvidéken a jénosiégi katonai lövölde táviró-sodronyai alatt a földön egy holt éneklő rigót találtam. A madár testén seholsem volt seb látható, a mely halálát okozhatta volna. De hómokán a koponyacsont kissé be volt horpadva, s a horpadás vérről volt befütv. Az egész seb hatalmas ütés jellegűt viselte magán, miből azt következtettem, hogy a rigó éjjel nagy gyorsasággal nekirepült a sodronynak. Eleinte kétségesnek tűnt fel előttem e föltevés, de csaknam alkalmam nyílt ennek lehetőségéről meg bizonyosodni. Ugyanaz év november 3-án estefelé ugyanis amini éppen a fuzes mellett huzódó töltésen sétálgattam előttem egy fekete rigó nagy gyorsasággal repülve, nekiment a táviró-sodronynak, mire megtanorodva a földre esett, de rögtön magához térve kábultságából, tovarapult. A dolog úgy történhetett, hogy a madár, részint a már beállott homály, részint az erdő miatt, amely közvetlenül a táviróhuzal mögött terült el, nem vette észre a sodronyt, s így neki repült. Mult év őszén az úvidéki lögymanasiumba a tanulók egy erdei szalonkat hoztak az intézet szertárának ajándékozándók, melyet szintén a táviró-sodrony alatt találtak a földön. Ez bizonyára hasonlóképpen a sodronyhoz ütődött, mit a körölmények is bizonyítanak. Ujabb bizonyíték, mennyire káros hatása van a mindinkább előrehaladó művelődésnek a madarakra. T. A. e.

* Az úvidéki gyermekbarát egyesület folyó hó 27-én a szegény gyermekek felruházására műkedvelői-előadást rendez, mely alkalommal »A két árva« John Exenford színműve 8 lép és 6 felvonásban

kerül színre. Ezen előadásra eltekintve attól, hogy Huck Matyas rendezése is eleget ígér, különösen azért hívjuk fel közönségünk figyelmét, mert maga az egylet a leghimnuszosabb célt, a szegény gyermekek felruházását nemzetiség és vallás különbség nélküli szolgálja; nem tökélt gyűjt, hanem az egész bevételt jóvedelmét esetről-esetre az utolsó krajcig ott osztja fel, a hol arra igazan szükség van. Mint egyébként értesülünk, ezen előadás sikerülése esetén az egylet ismételve fog műkedvelői előadásokat rendezni és pedig felváltva magyar és német nyelven. A jövő vasárnapi előadás, melyen a zenét helybeli polgárok által álló zenekar Przybilovszky vezetés alatt szolgáltatja, este fél 8 órakor veszi kezdetét.

* Eljegyzés. Almási dr. Kovacsics Kálmán ó-becsei szolgabíró, tartalékos huszárhadnagy eljegyezte ruttkai Ruttkay János huszárvezéres leányát Ruttkay Fini kiskiszonnyal.

* Meghívó. A bács keresztúri »Szent-István« ifjuági olvasó és daleylet f. évi augusztus hó 21-én a polgári olvasó egylet nagy termében táncozzal egybekötött alapszabályszerű dalestélyt és színi-előadást rendez, melyre t. urat és b. családját mely tisztelettel meghívja. Színre kerülnek: 1.) »A virágok birodalmában.« Énekes dramolett zenek kísérettel. 1.) »Bakfis almok« Monolog Szavalja Dzsunya Melania k. a. 3.) »Aryó ideges ember.« Monolog. Szavalja Arnold Sándor főgymn. tan. Belepti díj személyenkint 60 kr. Családjegy 2 ft. Alólhely 30 kr. Felvívó fizetése közönséggel fogadtatnak és hirolapilag nyugtaztatnak.

* Az új bajai járásbíró. Ö Felsőge Roth Nándor utóda dr. Magay Sándor szabadkai kir. törvényszéki bíró nevezte ki, amennyiben annak járásbírói minőségben saját kérelmére a bajai járásbíróshoz való áthelyezését megengedte és neki egyúttal az itélő-táblai bírói címet és jellegét adományozta.

* Névmagyarosítások. Körpel Lajos szabadkai lakos Kertészre, Hirschmann József Manó zentai lakos Havasra, Veinberger János, topolyai lakos Borosra, Jagyuzya, úvidéki lakos Ujvárra magyarosított a nevét.

* A németpalánkai »Mezey Károly« szobor-alapra befolyt adományok folytatása. Legutolsó kiutatusunk szerint volt 502 forint 21 kr. Azóta ismét befolytak következő adományok:

Garanczy György, Úvidék	2	—
Dr. Vojnics István főispán, Zombor	5	—
Reszeli Károly, Német-Palanka	5	—
Boros Ignác,	10	—
Boros Teréz,	5	—
Boros Bella,	2	—
Boros Evira,	2	—
Boros Olga,	2	—
Müller József,	1	—
Sz. ávi János, Úvidéken	2	—
Szlávi Jánosné,	1	50
Szlávi Kornél,	—	50
iffi, Szlávi János,	—	50
Szlávi Bela,	—	50
iffi Zambauer Ágoston,	—	50
Berkovits Mark, Kula	1	—
Berkovics Rezső	1	—
Fischer Nat. Gajdobra	3	—

A szoborbizottság ez adományokért köszönetét nyújtja, egyúttal pedig mindazokat, a kik a nemes emberbarát emlékezetének méltó megörökítése okából emelendő szobor költségéhez hozzájárulni óhajtanak, — felkéri, miszerint jószívű adományaikát Cservény Antal úr címére Német-Palánkára mielőbb elküldeni méltóztatassanak.

* Medve vadászat Csonoplyán. Amint levelezőnk írja, nagy ribilliót okozott tegnap egy medvetáncolatot neki szabadult medvéje Csonoplyán. A nagy melegen csak dirmegett dörmögött szegényke, bár nem is volt neki jövede. Hamem azután egyszer csak megunta a táncot, nagyot bödített és láncat eltépve egyenesen a szabadságba futott

a nagy utcán át, a gyerekek meg a falu nagy rémületére. Azóta rémég mindenki, a zsandárok szuronyos puskával járnak, a Nimródok medvenyomot keresve keresztelik a határt. Eddig még baj nem történt. Még megérjük, hogy a jövő számunkban csonoplyai medvevadászatról regélhetünk.

* **Eszküvő.** F. hó 23-án tartja esküvőjét Budapestben Dr. Szechenyi Tamás, járásunk főszolgabírája, Ivánfelyi Patrubány Imával, Patrubány Guidó és neje, szül. Jakai fny Berta urnó leányával. Tenek lesznek a menyasszony részéről gróf Nakó Kálmán v. b. t. t., a vélegény részéről Dr. Vojnics István főispán. A polgári házasságkötés d. e. 10 órakor lesz a Kálvin-téri m. kir. Anyakönyvi hivatalban, 1/2 11-kor pedig az egyetemi templomban Szechenyi Jenő nagyváradi apátkanonok fogja az új párt esketni. Az esküvőt a »Hungáriában« dejeuner követi, honnan az új házások a délutáni gyorsvonattal haza utaznak Kulára.

* **Tétel.** A kalocsai egyházmegye területén levő esperes kerületi tanácskozmányok ez idei tételle, melyet minden tanító köteles kidolgozni, a következő: Az ünnepélyes vizsgálatok előnye, esetleges hátránya: továbbá adassanak elő ezen vizsgálatok megtartásánál alkalmazható legelőnyösebb módok.

* **Halál a malom kerekkel között.** Bajai tadosítónk jelenti: Zsaba Ferenc dunai malomban bormalms jelenet játszódott tegnap le. Kmetovics György molnárinas a malomban egyedül volt elfoglalva; a molnár legények éppen akkor ezvelek ki a partra. Kmetovics, ki már többször kapott gardájától büntetést azért, hogy mindig a forró malomkerekkel körül ólalkodott, felhasználta az alkalmat és ismét kedvelt helyére, a kerekkehez futott, de az egyszer vesztére. A forró kerekkel közé esett és azok a boldogtalan fiu testét a szó-szoros értelmében összemorzsolták. A malomban érkező legények remélve látták a malom padlózatán a vért, de a fiu már nem menthették meg, mert csak iszonyatosan eléltelenített hulláját találták.

* **Sport egyesület Apatinban.** Az apatini biciklisták sport-egyletet alakítottak s elnökük dr. Zsibory József ügyvédtel választották meg.

* **Agyonlőtt vadász.** Mathé Mihály kuzurái lakos folyó hó 10-én nyulésre ment. Két községi rendőr szolgálat közt a vadász meglátva, tőle a fegyvert el akarták venni. Dulakodás közt a fegyver elsült, a lővés Mathé Mihályt találta s rögtöni halálát okozta.

* **Gyermek elött könyvelő** s magyarnémet levelező ajánkodik esti órákra. Czin a kiadóhivatalban.

2—3 jó házból való deák egy zombori izraelita tanítóval teljes ellátást kaphat olcsó áron.

* **Könyvnyomdánkban** egy tanonc felvételték.

A tanító-egyesület jubiláris közgyűlése.

A Bács-Bodrogh vármegyei tankerületi közs. tanítóegyesület 1898. évi augusztus hó 28. és 29-ik napján Szabadka szab. kir. város városában tartandó rendezési és 25 éves jubiláris diszülésének sorrendje.

Elő nap: Vasárnap, augusztus hó 28-án. Délölt 9 órakor választmányi ülés a központi iskola tanácstermében. Ennek tárgya:

a) A közgyűléshez beadott összes ügydarabokat átvizsgálja, az indítványokat tárgyalja, azokra javaslatot készít, a köz- és diszülési ügyrendjét végleg megállapítja.

b) A „Czifrusz Ferenc“ alapítványra beadott kérvények alapján a jutalmazásra a 3-as kijelölést megéjti.

Délután 3 1/2 órakor rendezési közgyűlés a „Pest“ szálloda nagytermében. Ennek sorrendje:

1. Előki megnyitása.
2. Járáskörök jelentése.
3. Következő tétélek tárgyalása:
a) „A polgári iskolák reformja.“ Előadó: Heiler Rihárd polg. isk. igazgató Bajáról.

b) „Az óvoda a családi nevelés szolgálatában.“ Előadó: Fábrián Irma óvónő Szabadkáról.

c) „A megyei tanszermuzeum és paed. könyvtárakról.“ Előadó: Forray Ferencz igazgató-tanító Zentráról.

4. Az 1890. évi közgyűlési tétélek megállapítása.

5. A pénztárvizsgáló bizottságnak a pénztári állapotra vonatkozó jelentése s e feletti határozathozatal.

6. Az 1899. évi költségvetésről.
7. A közgyűlésnek szakosztályokra megoszló működése tárgyában határozathozatal.

8. A járáskörök újabb beosztásának, illetve kiegészítésének megállapítása.

9. A f. év szeptember elsejével megindítandó egyesületi közlöny részletes programjának előterjesztése.

10. „A Magyarországi Tanítók Országos Bizottságá“ba egy évi időtartamra 5 tagnak választás útján megéjtenő kiküldetése.

11. Az 1892. évi közgyűlés határozatának XXI. pont a értelmében a jövő évi közgyűlés helyének kijelölése.

12. A beérkezett és a választmány javaslatára alapján tárgyalandó indítványok feletti határozathozatal.

Második nap: Hétfőn, augusztus hó 29-én d. e. 10 órakor „Pest“ szállodában diszülés. Ennek tárgyszerezata.

1. Előki megnyitása.
2. Bizottság kiküldetése Óméltósága Schmausz Endre Baja és Szabadka sz. kir. városok főispánjának mint a megyei tanító egyesület diszülésének meghívására.

3. Diszülési üdvözlése.
4. „Hymnus“: énekl az egyesület tagjaiból alakuló énekkar.

5. A diszülési ünnepi beszéde.
6. A jubikumi egyesület üdvözlése a hatóságok és vendég-egyesületek részéről.

7. Alkalmi költemény. Szaválja szerzője: Móra István fő- és székvárosi tanító.

8. A Bács-Bodrogh vármegyei községi tanító-egyesület 25 éves története. Előadja: Harsányi János egyesületi főjegyző.

9. A következő paedagógiai tétel fölötti értkezés: „Megfelelnek-e a népoktatási intézetek nevelő feladatuknak? ha nem, mi legyen főbb teendőnk?“ Kozma János zentai tanítótl.

10. Az érkeztet üdvözlő sürgönyök és levelek felolvasása.

11. Tiszteletbeli tagok választása s a diszülések átadására bizottság kijelölése.
12. Az ülés befejezése.

13. „Szózat“: énekl az egyesület tagjaiból alakuló énekkar.

Bácskaiak Eisenhut képen.

Megirtuk, hogy Eisenhut Ferenc megfestette a milleniumi hódoló diszfelvonulást körképben. A kik a képet látták, azok el vannak ragadtatva annak szépségeitől. A kép katalógusából idézzük a következő sorokat:

1. Baja sz. kir. város bandériuma. - A zászlóvivő mögött kissé balra, Pilaszánovics Antal, (zöld mente, fehér atillában) és a zászlóvivőtől balra lefelé Hegedűs Aladár dr. rózsaszín atillában, kék mentében.)

2. Szabadka sz. kir. város bandériuma. Budapest szék és főváros zászlójától, balra van Szabadka sz. kir. város fehér lobogója, melyet Vermes Béla tart; lefelé tőle ifj. Vojnics Sándor (fehér atillában, piros

mentében); a zászlóvivőtől balra felfelé Janiga János, (fekete lovon, fekete atillában, fekete mentében); Birkáss Gyula (rózsaszín mentében) pedig közvetlenül Budapest szék és főváros zászlója mellett jobbra van.

Szabadka zászlójától balra, találjuk Bács-Bodrogh vármegye kék-fehér lobogóját, melyet Bezeredy István tart; jobbra tőle az előtér felé két piros öltözetlőssel áll a banderium vezetője Dr. Vojnich István főispán, kinek háta mögött balra szürke lovon ül piros atillában dr. Szócsényi Tamás és beszéget a mellette gyalog álló Gréber Ferenczezel (fehér kacsagány, fehér kuesma). Ez utóbbitól jobbra fölfelé Ungár Lajos (rózsaszín atillában, ismét jobbra, fölfelé Vojnich Oszkár, kék atillában, piros mentében) tőle jobbra fölfelé Herz Ede (fehér kacsagányval és fehér kuesmában), balra tőle pej lovon nyargal, amint éppen tiszteleg, Nagy Kálmán dr., ez utóbbit alatt Fricke Pál (kék atilla farkas kacsagányval).

Ugyanezen banderiumhoz tartoznak még a következők:

Hipp Dezső a ki a közönség soraiban álló pej lovon ül; a szabadkai fehér lobogó szürke lovon vágat Lederer Pál (kék atillában, farkas kacsagány); Perceztől balra Piukovics József (piros mentében.) Percel jobbján Matkovich Béla (kék atillában farkas kacsagányban). Perceztől balra, legszélén gyalogasan — a lovas néküli pej ló alatt — áll Ertl István (kék atillában, piros mentében.)

Zombor szab. kir. város piros-fehér zászlója, melyet egy esatlós tart, a dobreczeni ütős fogat, előtt van. Balra e lobogó hegyétől kezet szorítanak egymással Koczárk Zsigmond és Schlagetter Gyula zombori banderisták.

Ugyancsak ettől jobbra lovogol Ujvidék ezüst szegélyű kék-fehér lobogójával Gaál Rezső János.

Valemi a mi vadászatainkról.

Mióta a Dunát meg a Tiszát folyton szabályozzák, azóta a bolyhos fejű nádások folyton kevesbednek. Zombor környékén és egyes mocsaras tájakon van ugyan még elég alkalmas tanyája a vadnak; csak hogy a haladó kultúra ebben a tekintetben, kegyelmet nem ismer. A hol még nem régen a vad vizi madár a káka tövén fészkel meg, ott ma aranykaliszós buzatáblák terülnek el, ahol a a fürjek bogarásznak. Elmúltak azok az idők, amikor a vadász egy magában is kocsidárakra való vizi vadat lőtt össze a „huzások“ alkalmával a tavak szélén.

Ma rendszerint megrakott tarisznyával indulnak a vadászok vadászni és üres tarisznyákkal térnek vissza. A törekvő ember ismeretlen tájak felé szorítja a mi vadászainkról, erdőinkből a vadakat. Baranyából Frigyes főherceg uradalmából elég szarvas vetődik el hozzánk. Ez az állapot azonban már inkább a mester-séges vadnyelésre emlékeztet. Apatini Fernbach Bálint szontai birtokán meg vadászni is akad; csak hogy az ilyen kivételek csakis a régi vadbó multnak egyes elkésett virágai.

Némely vadban ma már annyira szegény a megye, hogy csakis hírmondókról lehet beszélni. A tűzők például, amely azelőtt falkaszámra lepte el a falvak hátráit és a pásztorlegények örömeire hullajtotta azokat a tenyészéles, szép kalap mellé való tollakat, alig látható képtőlével — hármásával. Fogoly csak a kettővéden akad, a fácskával kisérleteznek, házi nevelésben részesítik őket. Maholnap szelidebbek lesznek, mint a házi tyúkok.

A nyulra még a legfízesebb a vadászat. Augusztus 15-ike óta tüzzelvással pusztítják őket. Fene drága angol puskák-

kal írják szegényeket tollas, zöld kalapban. Azelőtt az urak és urfiak hoszu nyakku futóparipákon egész sereg agárral rohtantak utánuk a földeken.

— Hajrá!

Némelyik öreg ravasz nyulra órákig is eltartott a hajszá.

Ma a megyében Szemző István, a nemzeti párt elnökének, azután a Vojnicsoznak, Pilaszonovics Józsefnek, a Lelbachoknak az agarai leghiresebbek.

A Gyulafalvai agarászatok már-már országos hírre vergődnek.

A bezdáni határt Roheim Zsigmond béli, Bikfi, Virgone, Krétás, Cudar, Strici, Túzes, Súlyom, Bolygó egytől-egyik a legszebb reményekre jogosítanak.

Amint hírlik a szabadkai agarász-társaság az idén városunk környékén tartja meg versenyét. Lesz tehát löversenyünk agar-versenyünk; szóval a sport legnemesebb fajainak a művelése kezd ismét fellendülni városunkban és környékén is mint a régi jó időkben.

Városi ügyek.

Árlejtés. Zombor szab. kir. város tanácsa a városi hivatalok 1569 frt 06 krral előirányzott 1899. évi papir és irodai szer szükségletének, továbbá a rendőrök és szolgazemélyzet 3597 frt 20 krral előirányzott 1899. évi ruházási és szerelvény szükségletének biztosítására 1898. évi szeptember hó 2-án délután 3, illetve 4 órakor a városháza tanácstermében szóbeli árlejtéssel kapcsolatos zárt ajánlati versenytárgyalást tart. Vállalkozni kívánók felhivatnak, miszrint ajánlatukhoz, illetve ha a szóbeli árlejtésen vesznek részt, az árlejtés megkezdése előtt az árlejtés megkezdésével megbízott küldöttség kezéihez az előirányzati összeg 5%-át bantépénz fejében tegyék le. Elkésve érkezett, bantépénzzel el nem látott és utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak. A részletes feltételek és szállítandó szerek és tárgyak jegyzéke a városi számvevőségél betekinthető.

Utadó. Zombor szab. kir. város polgármestere közhírré teszi, hogy az 1899. és 1900. évekre vonatkozó utadó költség-előirányzat az 1899. évi l. t. c. 22. §-a alapján a város közigazgatási bizottsága által letárgyalatván, ugyanezen költség-előirányzat folyó évi augusztus hó 16-tól folyó évi augusztus hó 31-ig Dekker Pál tanácsnok hivatalos helyiségében közszemlére tetetik, az esetleges felszólalások fenti határidő alatt a polgármesternél nyújtandók be.

Különfélek.

(Saját légszeszkészülék minden házban! Kitiűt és rendkívül praktikus találmányról értesítjük t. olvasóinkat. Ugyanis Janisch és Társa gyára Budapestten forgalomba hozott egy légszeszfejlesztő gépet, mely által minden oly épület, mint nyaraló, kastély, szálloda, kávéház, vendéglő stb., a hová légszesz vagy villamos művek bevezetve mincsenek, — világító és fűtő légszeszszel ellátható. Tehát nemcsak világításra, hanem fűtési sőt műszaki czélokra is kiválóan alkalmazható. Máris nagy sikerrel használják lakások, irodák, vendéglők, szállodák stb. világításra; főző, vasaló, olvasztó vagy melegítő kályhák fűtésére; motorok hajtá-

sára és általában minden oly csélokra, melyekhez közönséges közszögáz alkalmazható. A gép kezelését bárki 1—2 óra alatt elsajátíthatja, a fejlesztett légszesz teljesen ártalmatlan és nem robbanékony. Ezen gép által előállítva, a légszeszvilágítás nem drágább mint a közszénvilágítás, ajánljuk az érdeklődőknek, hogy nézzék meg a technika ezen zseniális találmányát, kérjenek árjagyéket és prospektust, melyet ingyen és bérmentve küld Janisch János és Társa légszesz és vízvezeték-berendezési gyára, Budapest, VI., Csengery-utca 74.

(Keleti J. hírneves budapesti orthopaediai műintézet-tulajdonos IV. Koronaherczeg-utca 17. szám alatti üzlet-helyiségét megnagyobbította és oly lényesen, mintaszerűen rendezte be, hogy az egész monarchiában az első helyet foglalja el. Elsőrangú orvosi tekintélyek is elismerik, hogy Keleti orthopaediai műintézete, — hol es. és kir. szab. sérvkötők, műlábak, műkezek, járó és nyújtókészülékek, egyenestartók stb. mérték szerint jótállás mellett készíttetnek; — a legkéisebb és legmagasabb igényeket is kielégíti.

A zombori vonatok érkezése és indulása

Ervényes 1898. évi majus hó 1-től.

Szabadkára felől:

6 óra 45 percz reg.
3 » 34 » délután
8 » 34 » este
Gyorsvonat:
7 óra 35 percz este
Gombos felől:
11 » 47 » délben
8 » 25 » este
Gyorsvonat:
8 óra 08 percz reg.
Baja felől:
3 óra 23 percz d. u.
6 » 25 » este
Ujvidékre felől:
6 óra 30 percz reg.
11 » 30 » dél. 15 t.
7 » 17 » este

Indulás.

Szabadkára
4 óra 46 percz reg.
11 » 54 » délben
8 » 35 » este
Gyorsvonat:
8 óra 15 percz reg.
Gombosra:
6 óra 55 percz reg.
3 » 41 » délután
Gyorsvonat:
7 óra 41 percz este
Bajára:
7 óra 05 percz reg.
4 » 05 » délután
Ujvidékre:
2 óra 55 percz reg.
7 » — » —
3 » 51 » délután

Junius 1-jétől au usztus végeig vasár- és ünnepnapokon a d. u. 1 óra 04 perczkoi aduló tehervonattal személyszallító kocsi megy N.-M. állásra.

Felölös szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád** ügyvéd.
Kadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

7280

tki. 898

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Verle József és neje hagyatéka ügyében folyamatba tett önkéntes árverési ügyben a zombori kir. törvényszék és (a zombori kir. járásbírószág) területén lévő Kernyaján fekvő a kernyajai 218 szjlkvben Verle József és neje Berolin Erzsébet tulajdonánul bejegyzelt s A. I. foglalt 438 hr. 217 öisz. ház és 117 □ öl belfelekre 400 frtban ezennel megállapított kikiállási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1898. évi augusztus hó 29. napján délelőtt 10 órakor** Kernyaja községgházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiállási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 40 frtól készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bantépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi junius hó 13. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kadany
K. r. levelező h. o.

KLYTHIA

A BŐR ÁPOLÁSÁRA

RIZSPOR.

Az arzbőr szépítése és finomítása.

Legelégánsabb toiette-, bal- és szalon-puder fehér, rózsaszín vagy sarga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J., cs. kir. tanár által Bécsben.

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

cs. és kir. undvari toiette, szappan és illatszergyár.

Bécs I., Wollzeile 3 sz.

Kapható: a legjobb illatszér- drogu- és gyógyszerárakban valamint Zomborban: Engel Mór, Weldinger A. és S. és Teltsch Gáspár keresk. czégnél.

Kiz. szab. láncnélküli kerékpárok.

Kiz. szab. láncnélküli kerékpárok.

Ujdonság!

Üzletembereink és jóakaróink óhajának kívántunk eleget tenni azzal, hogy a hírneves

GRACIOSA gyár kerékpár-raktárát

Zombor és vidéke részére egyedüli elárusítói joggal megszereztük.

Raktáron tartunk **láncnélküli** (Chainless), valamint kitiűő készítményű **láncos kerékpárokat, jutányos** és pontos kiszolgálás, **részletre** is.

Az iparosok „ARUCSARNOKA“ Zomborban.

Ujdonság!

Ujdonság!

Kiz. szab. láncnélküli kerékpárok.

Kiz. szab. láncnélküli kerékpárok.

Gyógyfürdő

Gleichenberg

Stájerország, 300 m. tengeri magasság, május 1-től októberig.

Egvényes- sós; savanyúvíz: Constantin és Emmaforrás; égvényes sós; vasas-savanyúvíz: Johannisbrunnen; tiszta vasas savanyúvíz: Klausenquelle, Tejsavó tej (szűzszakarmányozott), Kefyr, forrásokbelehelés és egyes fillékben, fenyőtűgőbelehelés, lélegző készülékek, pneumatikus kamrák. Ivó, ásvány és pezsgő vizes calorisor-fürdők, fenyőöklonvat és acélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, magassági-gyógyomd. Enyhe, nedves meleg, pormentes, szélesened levegő, erdős halmozatok. — Fővilágosítás és tervezet ingyen.

Lakást rendelhetni a fürdőigazgatóságnál **Gleichenbergben.**

Szabatosan és Zomborban száradó

Véritable
Laque Chris-
toph

Véritable
Laque Chris-
toph

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetőre teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használhatassanak, mivel a kollektellen szag és a lassú ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülteik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymázt,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fõdi be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teliesen befõd minden foltot korábbi mázolás stb. van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új pallókra és parketre mely ennyán fényt ad. Különösen parketre s az olajfestékek már bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennélfogva nem fõdi el a famustrát. Pósta csomag körülbelül 35 négyzet mtr: (köt közép nagyságú szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 8¹/₂ márká.

A közvetlen megrendelések minden városban ahol raktárak vannak ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyárjegyre mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártermények sokfelé utánózzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc.

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Prága, K.

Berlin.

Kaphato:

Zombor: Háy Ignác;

Baja: Jos. Miksch;

Vukovár: Stefan S. Drobac.

Uj-Verbász: Bröder M.

Minden arany és ezüst tárgy magy. kir. fémjellel van ellátva.

Deutsch Mór

műorás és ékszerész

Zombor Millassevits-féle házban

a takarékpénztár mellett,

elad mindennemű

zseb- és fali órákat,

arany, ezüst, ékszer és drágaköveket.

ÓRA- és ÉKSZER-JAVÍTÁSOK

eszközöltetnek jótállás mellett.